

A la vall

Oriol Morales i Pujolar

*Els pares dels nostres avis anaven
al bosc, just al lloc precís, encenien
un foc i deien la paraula. Tot
funcionava. Els nostres avis no
saberem fer el foc, i pronunciaren:
sols sabem les paraules que hem de dir.
Els nostres pares van enunciar:
ni el foc ni la paraula, no sabem,
però sí el lloc del bosc on hem d'anar.
Ja n'hi ha prou, pensaven. I, en efecte,
fou així. Nosaltres: ni el foc, ni la
paraula, ni l'indret enmig del bosc.
Tot ho desconeixem. Però de tot
en podem explicar encara la història.*

Ho fem.

(Història de la destrucció. Dins La part del foc. Pol Guasch.)

VEUS HUMANES

ELS DOS NOIS QUE S'ESTIMEN

Biel, 28 anys.
Dani, 29 anys.

LA FAMÍLIA NORMAL

Marta, la mare, prop dels 40 anys.
Aniol, el fill únic, 10 anys.
Pinxo, el gos, 10 anys.

ELS VETERINARIS

Marcel, 40 anys.
Montse, 42 anys.
Antoni, 45 anys.
Primer home.
Segon home.

LES DUES DONES QUE S'ACOMIADEN

Joana, 50 anys.
Roser, 49 anys.

EL CAU

Blai, 10 anys.
Nil, 11 anys.
Pau, 10 anys.
Aina, 8 anys.
Maria, 9 anys.
Sílvia, 24 anys.
Gerard, 22 anys.
Helena, 23 anys.
Guillem, 20 anys.
Santi, 18 anys.

LES VEUS DE LA VALL

El llop.
La guilla.
Els dos pollets de mallerenga emplomallada.
Les quatre truites de riu.
Les tres llúdrigues.
L'avet.
Les cinc roques.
Els quatre voltors.
Les tres fagines.

1.

Primer cant de la vall

Hi ha una vall que ara dorm,
una vall que no dorm mai.

I hi ha el llop que la vigila.
I la lluna i les guilles i els mussols.

I hi ha el vent, que canta.
Un vent petit, un vent petit.
Que porta olors i llavors i aigua.
Un vent petit, un vent petit.

I hi ha una intensa sensació de calma,
de costum, d'assossec, d'habitud.

I tot va bé.

Tot està bé.

Tot i que avui hi ha alguna cosa/
alguna cosa que batega,
alguna cosa que batega,
alguna cosa que batega de nou.

És un corrent d'aire,
una nova olor,
una llum constant dins l'aigua.

Alguna cosa que batega indetectable,
imperceptible, indesxifrabla.
Com l'adveniment d'un nou mil·lenni.

Alguna cosa que s'esquerda sense moure's,
alguna cosa que fa crec
que fa
crec
que fa
crec.

Un crec que no es veu, que no es nota,
que se sent per dins però no per fora.

*Canis lupus***EL LLOP**

Els meus companys ja s'havien posat a dormir dins la cova. La nit havia sigut llarga, havia sigut dura, i ja tocava descansar. A mi em tocava fer la primera guàrdia. La primera guàrdia és la més important de totes. No la deixen fer a qualsevol, la primera guàrdia. Jo la faig sempre que puc, perquè veure sortir el sol és una cosa que m'agrada molt.

Temps.

Hi ha un conte que ens expliquen els més vells. Un conte que els vells expliquen als joves perquè estiguin preparats. És un conte que parla del futur. És un conte que explica que hi haurà un dia que el sol es pondrà i no tornarà a sortir. I que per sempre més tot serà nit i foscor. Que ni tan sols la lluna podrà guiar els nostres passos. Que cada cop hi haurà menys menjar i que cada cop ens anirem morint més. Fins que no quedi res ni ningú a la vall. I que llavors el sol tornarà a sortir perquè tot comenci de nou. Perquè aquest és el cicle de la vall i el preu que hem de pagar per poder dormir a les seves coves i beure'ns la seva aigua.

Jo no hi he cregut mai en aquestes històries. No hi he cregut fins avui.

Tothom ja dormia i he sortit a l'entrant de la cova per veure com apareixia el sol rere el cim, com cada matí, com cada matí des que vaig néixer en aquesta cova, que és la cova on em moriré. No hi havia núvols, no hi havia cap impediment perquè el sol aparegués primer tornant el cel rogenc i després groc i després blau. Però el sol no venia. M'he inquietat perquè de seguida m'han vingut al cap els contes i les històries dels vells. No podia cridar, si ho hagués fet hagués despertat a tothom i hagués trasbalsat l'equilibri de les coses. M'he posat a caminar nerviós per l'entrada de la cova, mirant fixament el cim. Però res no semblava alterar la foscor de la vall.

Hi ha hagut un moment en el que no he pogut més. He saltat de la cova al caminet del bosc i he començar a córrer cap amunt, deixant enrere primer els pins i després els avets. He creuat la clariana i he seguit fins a arribar al riu. He començat a seguir el riu cap amunt, cap amunt, cap amunt fins a sortir del bosc i arribar a la part pelada de la muntanya, allà on el riu es perd perquè ve de sota terra. Seguia mirant el cim, però no semblava que la claror hagués d'arribar. Llavors he tornat a córrer, més amunt, fins arribar a les roques. Les he anat saltant d'una en una, de pressa. Havia d'anar ràpid perquè havia deixat la cova sense vigilància. He deixat enrere les roques on els vells diuen que fins no fa gaire encara hi vivien els gegants i finalment he arribat a dalt de tot del cim.

Llavors l'he vist.

Lluny, a l'horitzó, a l'altra vall es veien els primer rajos de sol.

La vista des d'aquí dalt és meravellosa.

He recuperat la respiració a poc a poc. Entre l'esforç de la correguda i els nervis gairebé no podia respirar.

M'he quedat al cim fins a assegurar-me que el sol sortiria del tot. Quan he intuït que la claror començava a arribar a la nostra vall he baixat del cim fins a les roques dels gegants. Des d'allà es veu tota la nostra vall: Les roques escarpades, la gran clariana, el naixement del riu i tot el bosc que es perd cap on hi ha la plana.

He agafat molt d'aire. Molt d'aire. I llavors he udolat perquè tothom sabés que ja arribava el sol. Perquè els que viuen de dia es despertessin i sortissin dels seus caus i dels seus nius. Perquè els que viuen de nit es prepararessin per passar el dia amagats. Perquè aquest petit equilibri pugui mantenir-se, cal que algú en marqui els límits.

*Vulpes vulpes***LA GUILLA**

Havien acampat a la clariana, just on els arbres s'aturen de créixer. M'he passat tota la nit observant la tenda de lluny perquè sabia que tindrien menjar i que en un moment o altre se n'anirien a dormir. No passa sempre que hi hagi homes que es quedin a dormir a la part alta de la vall. I els homes sempre duen menjar.

M'he hagut d'esperar molta estona perquè mai no apagaven la llum del tot. A estones respiraven fort i deien els seus noms intentant no cridar gaire. Després callaven una estona i respiraven més flux. I després tornaven a respirar fort i la tenda es movia. Al final, al cap de molta estona han apagat la llum i la tenda s'ha quedat en silenci i la clariana s'ha quedat en silenci. M'he esperat uns minuts i després he sortit d'entre els arbres. El sol començava a sortir. El llop feia poc que havia udolat. Era ara o mai. M'he apropat molt a poc a poc a la tenda intentant no fer soroll amb les potes, intentant no trepitjar res. Amb el morro he fet pujar una mica la cremallera de l'avancé de la tenda, només una mica, per veure què hi tenien. Una cosa que he après amb el temps és que no cal jugar-se-la i entrar dins la tenda. Amb treure el cap a l'avancé n'hi ha prou.

I llavors me n'he adonat. A l'altre costat de l'avancé. Ho he olorat de seguida: Una capsa plena de mores. Fa molts anys que no menjo mores. Aquí dalt no n'hi creixen de mores. Per aconseguir-les havia de ficar-me del tot dins l'avancé, creuar-lo i endur-me la capsa de plàstic sencera. No volia jugar-me-la a menjar-m'ho allà mateix.

M'he ficat dins l'avancé. El silenci era absolut. Tenia una mica de por però/ Mores, saps? He avançat sigil·losament, passant per sobre les motxilles i les sabates que feien pudor. I just quan tenia la capsa agafada pel morro i em disposava a recular s'ha sentit una veu a dins de la tenda:

BIEL

De vegades, Dani/

LA GUILLA

M'he quedat com una estàtua.

DANI

Què?

LA GUILLA

Amb els ulls ben oberts, immòbil per si havia d'atacar o fugir corrents.

BIEL

M'agradaria /

Temps.

DANI

Què?

BIEL

No ho sé.

Temps.

En Dani li agafa la mà a en Biel, li ressegueix amb el dit, l'olora, la besa i finalment entrellaça els seus dits amb els d'en Biel.

DANI

M'agraden molt les teves mans.

BIEL

A mi m'agrades tu.

DANI

Va.

BIEL

No, t'ho dic en sèrio.

Ja sé que no t'agrada que t'ho digui. Però m'agrades, Dani. M'agrades molt.

Temps.

BIEL

Em sap greu.

DANI

El què?

BIEL

Que sé que amb aquestes coses et faig sentir incòmode.

Temps.

DANI

No és que em senti incòmode.

BIEL

Dani.

DANI

És veritat, Biel.

BIEL

Doncs no sé què et passa. Però crec que estem bé, no? Vull dir, sempre estem de puta mare quan estem junts. Fins que jo et dic alguna cosa, fins que et dic que t'estimo, o que estic bé amb tu, o que m'agrades.

DANI

Jo també estic bé amb tu.

BIEL

Doncs demostra'm-ho, tio. És molt cansat, saps? Estar aquí esperant que et decideixis a fer-me cas.

Hòstia, és com si hagués de demanar audiència cada vegada que et vull veure.

A mi també m'afecta, saps? Cada cop que sudes de mi, de respondre'm els missatges o cada cop que em deixes tirat perquè no et surt de la polla venir, perquè tens massa feina o pel que sigui que et passi aquell dia. Això ho has pensat? Cada puta vegada que em deixes tirat jo em sento una mica pitjor, tio.

DANI

No es per tu, Biel.

BIEL

Doncs per què polles és? Tu saps la merda d'autoestima que tinc, Dani. Ho saps perfectament. I com et penses que em fas sentir cada vegada? Doncs com una puta merda. Em fas sentir que no soc prou, tio. És molt cansat.

Temps

DANI

No és perquè siguis tu, Biel, t'ho juro. Amb tu estic molt bé.

BIEL

Llavors què és tio? Què és, que vols follar amb més gent?

DANI

No.

BIEL

No ho sé, si és això parlem-ho. No ho sé, no m'ho he plantejat, però si és això parlem-ho, Daniel, parlem-ho. Però parlem, sisplau.

DANI

No és això, Biel.

No ben bé.

BIEL

Doncs què passa, Dani?

DANI

No ho sé. Suposo que em fa por.

BIEL

El què?

DANI

Fer-me gran, Biel, em fa por fer-me gran.

BIEL

I què collons hi té a veure això?

DANI

Tio que estic a punt de fer trenta anys.

BIEL

I què?

DANI

Que aquests deu últims anys m'han passat volant, Biel. Que jo em pensava que seria diferent.

I em fa por.

BIEL

Estar amb mi?

DANI

Em fa por estar bé amb tu.

BIEL

No t'entenc.

DANI

Em fa por perquè d'alguna manera/ Hòstia, Biel, que no és perquè siguis tu. Però d'alguna manera és com dir: ja està.

BIEL

Ja està.

DANI

Sí.

BIEL

Ets un imbècil.

DANI

No m'estàs entenent

BIEL

I tant que t'estic entenent. M'estàs dient que et fa por fer-te gran i que estar amb mi és una manera de fer-te gran.

Temps.

És això o no?

DANI

Suposo que sí.

BIEL

Hòstia, tio.

Temps.

DANI

Biel, em fa por perquè m'agrada estar amb tu. I m'agrada que vinguis a casa i que et quedis a dormir i despertar-nos aviat i fer coses i anar al cine i venir a la muntanya. M'està agradant. Això és el que em fa por. Perquè no m'ho esperava.

BIEL

No t'estic demanant que et casis amb mi, tampoc.

DANI

Ja ho sé.

BIEL

Només et demano que em cuidis.

DANI

Ho sé.

BIEL

És que hauria de sortir de tu, tio.

Temps.

Tampoc t'estic demanant que et quedis amb mi per sempre, Dani. Només que si estem bé, doncs ja està. Que ens cuidem mentre això duri. Que ens abracem i que estiguem una mica pendants l'un de l'altre, ja està.

Temps.

DANI

No m'havies parlat mai així.

BIEL

Ja ho sé.

DANI

Em sap greu, Biel.

BIEL

Ja ho sé.

DANI

Ho he fet fatal.

BIEL

Ja ho sé.

Temps.

Simplement estigues aquí. I ja està. No hi donis més voltes.

Temps.

Tens trenta anys, eh? No ets un vell encara.

DANI

A tu no t'ha afectat?

BIEL

No. Bueno, no ho sé. Hi he pensat. Però m'és igual.

DANI

A mi m'està costant molt.

BIEL

Doncs Digue-ho.

DANI

Què vols dir?

BIEL

Que quan no estiguis bé ho diguis. A mi o als teus amics o a qui sigui. Però digue-ho, Dani.

DANI

Em costa molt.

BIEL

Ja ho sé.

DANI

Jo no ho faig això, normalment.

BIEL

Doncs de vegades t'ha de tocar a tu no estar bé i que els altres t'aguantin.

DANI

Ja.

Temps llarg.

DANI

T'agradaria que féssim alguna cosa el cap de setmana que ve?

BIEL

No ho deia per això.

DANI

T'ho dic de veritat

BIEL

Segur?

DANI

Et ve de gust?

BIEL

Clar que sí.

Què vols fer?

DANI

Et portaré a un lloc.

BIEL

A on?

DANI

És sorpresa.

En Biel somriu.

BIEL

No es pot dir?

DANI

No es pot dir.

BIEL

Va, una pista.

És molt lluny?

DANI

Una mica.

Però val la pena. És el lloc més bonic del món.

BIEL

Uau.

DANI

Sí.

BIEL

Més que aquesta muntanya?

DANI

Molt més.

BIEL

Uau.

Temps

Agafa'm la mà així fort.

DANI

Així?

BIEL

Així, sí. No me la deixis anar mai.

DANI

Bona nit.

BIEL

Bona nit.

LA GUILLA

Ha anat de molt poc. Ja em començaven a fallar les forces d'estar tan quieta. Per sort han callat i s'han adormit i he pogut sortir de l'avancé sense fer soroll.

Los mores estaven/ No us ho podeu imaginar, estaven/ Oh, mare de la muntanya, eren les millors mores que he menjat mai. N'hi havia tantes que crec que m'agafarà mal de panxa. Però ha valgut la pena.

4.

Lophophanes cristatus

MARTA

Veig veig.

ANIOL

Què veus?

MARTA

Una coseta.

ANIOL

De quin color és?

MARTA

Verd.

ANIOL

Un arbre.

MARTA

Sí.

ANIOL

Massa fàcil, massa fàcil. Ara jo.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Havíem caigut a terra feia només tres minuts.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

No feia gaire que havia sortit el sol. Però ja feia una mica.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA.

I només feia tres minuts que havíem caigut a terra.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

A mi em feia mal l'ala dreta, i això que encara és petita.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Massa petita.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Sí, tenim les ales massa petites.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Per això hem caigut.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Per això hem caigut.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Jo he sigut el primer en intentar-ho.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Potser era massa aviat.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Potser sí, però ho havia de fer.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Sí, de fet sí.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

De vegades passa, que caus a terra el primer cop.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Sí, de fet passa molt sovint.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Llavors la mare o el pare et recullen i ja està.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

El que passa és que ells no hi eren quan has intentat volar.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Perquè em feia vergonya.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Ja.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Havíem caigut a terra feia només tres minuts i estàvem intentant posar-nos de peu perquè els papes ens veiessin quan tornessin.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

A mi em feia por que vingués una guilla o un gorjablanc.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

No n'hi sol haver de dia.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Tu no ho saps això.

Temps.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

No ho sé. Ho he sentit a dins. He sentit que era el moment.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Doncs no ho era.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Tu també has saltat.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Per ajudar-te, per mirar d'ajudar-te.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

He sentit que era el moment. Llavors m'he posat al límit del niu, allà on no es pot avançar més. I he començat a bategar les ales.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Semblava que tot anava bé.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Semblava que tot anava bé, sí. I quan he sentit que no podia fer més força he saltat.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Al principi semblava que volaves.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Sí.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Només al principi.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Després he començat a caure.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

En picat.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Sí, i he xocat directe contra el terra. Paf!

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Jo m'he posat nerviós perquè no el veia.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Hauries d'haver esperat els papès.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

M'he posat nerviós i he saltat, no ho sé, no ho he pensat. Només et volia ajudar.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Gràcies.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

He saltat i res.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Paf!

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Directe sobre seu.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

A sobre.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

I m'he fet mal a l'ala.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Ens hem intentat posar drets i llavors els hem sentit.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Hi havia un nen.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Quan hi ha nens és pitjor, diuen els pares.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Perquè t'agafen amb les mans i se't volen endur.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Arrossegant-nos ens hem amagat dins l'esbarzer.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Sí, ben endins.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Quiets, molt quiets.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

En silenci.

ANIOL

Veig veig.

MARTA

Què veus?

ANIOL

Una coseta.

MARTA

De quin color és?

ANIOL

Transparent.

MARTA

L'aigua.

ANIOL

No.

MARTA

L'aire.

ANIOL

Mmmmmmm. No, no.

MARTA

No ho sé

ANIOL

Et rendeixes?

MARTA

Sí.

ANIOL

El vent.

MARTA

Però si he dit l'aire!

ANIOL

No és el mateix!

MARTA

D'acord. Vaig jo?

ANIOL

No, no, em torna a tocar a mi.

MARTA

D'acord.

ANIOL

Has perdut.

MARTA

Sí.

ANIOL

Mmmmmmmmm. Veig veig.

MARTA

Què veus?

ANIOL

Una coseta.

MARTA

De quin color és?

ANIOL

Mmmm marró.

MARTA

Marró fosc?

ANIOL

Marró clar.

MARTA

En Pinxo!

ANIOL

No s'hi val! Com ho ha sabut?

MARTA

Perquè sempre dius en Pinxo

ANIOL

Pinxo, guapo. (*Juga una estona amb el gos. S'aturen però no s'asseuen.*)

MARTA

Va, no t'entretinguis que encara ens queda molt.

ANIOL

Estic cansat.

MARTA

Normal, ja hem caminat molt.

ANIOL

Queda molt, encara?

MARTA

La meitat.

ANIOL

Això ho has dit abans.

MARTA

Abans crec que m'he confós.

ANIOL

I el papa? Està molt lluny, ja no el veig.

MARTA

Segur que ens espera una mica més endavant. Eh que sempre ens espera?

ANIOL

Però perquè va tan ràpid?

MARTA

És com camina ell.

ANIOL

Tu camines com jo?

MARTA

Sí.

ANIOL

Per això sempre vas just darrere meu?

MARTA

Sí. Va, no t'encantis.

ANIOL

Podem descansar una estona?

MARTA

Encara no,

ANIOL

Per què?

MARTA

Perquè si parem perdem el ritme i després estaràs més cansat.

ANIOL

Jo.

MARTA

Va, si tu ets fort!

ANIOL

Sí, però estic cansat.

MARTA

Ja veuràs que quan estiguis a dalt ni te'n recordaràs que estaves cansat.

Temps.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Teníem molta por perquè s'havien aturat just al costat nostre.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Però just llavors hem sentit que els pares tornaven al niu.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Ens miraven des de dalt.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Sabien que érem allà.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

I sabien que ens havíem d'estar quiets.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Nosaltres també ho sabíem.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

No han dit res, no s'han acostat.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Però ens vigilaven.

MARTA

Quan tornis al cole els explicaràs als teus amics que has pujat fins a dalt, no?

ANIOL

Sí. Quan queda per tornar al cole?

MARTA

Ui, encara queda tot l'estiu.

ANIOL

Dos mesos?

MARTA

Sí, exacte. Queden dos mesos.

ANIOL

El primer dia de cole podré portar aquesta roba?

MARTA

Per què?

ANIOL

Per ensenyar-ho als altres. Els hi diré que vaig pujar fins a dalt amb aquesta roba, perquè s'ho creguin.

MARTA

Però aquesta no és roba de cole. Al cole potser no t'ho deixen portar.

ANIOL

Per què? A mi m'agrada.

MARTA

És roba de caminar, Aniol.

ANIOL

Vale.

Temps. Es posen a caminar de nou.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

I llavors han tornat a caminar.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Ni s'han adonat que érem allà.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Ho hem fet molt bé.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Quan ja eren més lluny el papa ha baixat a buscar-nos mentre la mare vigilava.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Encara els sentíem de lluny.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

El papa estava nerviós per si tornaven.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

El papa ens ha pujat al niu.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

No han dit res.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Suposo que s'han volgut quedar en silenci mentre s'allunyaven.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Demà ho tornaré a provar.

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Estàs boig. Si caus no t'ajudaré.

PRIMERA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Un dia o altre hem de volar, no?

SEGONA MALLERENGA EMPLOMALLADA

Suposo.

ANIOL

Va, et toca a tu.

MARTA

Veig veig.

ANIOL

Què veus?

MARTA

Una coseta.

ANIOL

De quin color és?

MARTA

Blanc.

ANIOL

La neu.

MARTA

Però si no hi ha neu, ara!

ANIOL

Mmmmm els núvols!

MARTA

No.

ANIOL

Emmmmm les flors.

MARTA

No.

ANIOL

No facis trampes.

MARTA

No faig trampes.

ANIOL

Ai, no ho sé.

MARTA

Et rendeixes?

ANIOL

No!

MARTA

Doncs què?

ANIOL

Ai no ho sé...

Em rendaixo.

MARTA

Segur?

ANIOL

Sí, va, què era?

MARTA

Els teus mitjons!

ANIOL

Si home, no s'hi val.

MARTA

Sí que s'hi val.

ANIOL

Era molt difícil.

Puc fer-ho jo?

MARTA

Sí, va, l'última.

ANIOL

Veig veig.

MARTA

Què veus?

ANIOL

Una coseta.

MARTA

De quin color?

ANIOL

Gris.

MARTA

El riu.

ANIOL

El riu no és gris, mama!

MARTA

La cantimplora.

ANIOL

No.

MARTA

Ostres, que difícil aquesta, Aniol!

ANIOL

Et rendeixes?

MARTA

Sí.

ANIOL

Aquelles roques!

MARTA

Aaaah! Mira si ja es veu el cim des d'aquí!

ANIOL

Sí. És molt amunt. I les roques són molt grans!

MARTA

Sí. Va, una mica més, que el papa segur que ens espera d'aquí res.

ANIOL

Estic cansat, però m'agrada la muntanya, mama.

MARTA

Veus que bé?

5.

Salmo trutta

PRIMERA TRUITA DE RIU

Aquest matí volíem baixar una mica més avall del riu, per menjar-nos els mosquits que volen prop de la superfície.

SEGONA TRUITA DE RIU

Però en arribar a la gorga ens hem hagut d'aturar.

TERCERA TRUITA DE RIU

Ja feia estona que havia sortit el sol però ells se seguien banyant.

SEGONA TRUITA DE RIU

Ja no tenen por.

TERCERA TRUITA DE RIU

Fa molts anys que ningú passa per aquí.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Quan va caure aquella petita esllavissada el curs principal del riu va canviar i aquí s'hi va formar una gorga que no coneix ningú.

QUARTA TRUITA DE RIU

No hi ha camins per arribar-hi, aquí.

PRIMERA TRUITA DE RIU

No hi ha ningú viu que sàpiga que aquest lloc existeix.

TERCERA TRUITA DE RIU

Només ells, que no són ben bé algú.

SEGONA TRUITA DE RIU

Només ells que, de fet, hi viuen.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Viuen aquí des de fa més de cinquanta anys, quan van pujar de la part baixa de la vall.

TERCERA TRUITA DE RIU

Als pobles la gent diu que han desaparegut.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Tampoc els van buscar gaire.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Ningú va anar darrere seu a buscar-los.

QUARTA TRUITA DE RIU

Ara són aquí. Viuen a la cova i es banyen al riu. I criden despullats. Ensenyant els seus cossos deformats.

SEGONA TRUITA DE RIU

I nosaltres hem d'anar amb compte, perquè al riu no només s'hi banyen.

TERCERA TRUITA DE RIU

No, al riu també hi cacen. Ens cacen a nosaltres.

QUARTA TRUITA DE RIU

No són gaire bons, caçant-nos.

SEGONA TRUITA DE RIU

No, però de vegades ens cacen. La setmana passada vam patir dues baixes.

TERCERA TRUITA DE RIU

Han après a fer-se xarxes.

SEGONA TRUITA DE RIU

Cada cop són una mica més perillosos.

TERCERA TRUITA DE RIU

I això que no ho sembla.

SEGONA TRUITA DE RIU

Per això són perillosos.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Són homes. Vosaltres no ho sabeu perquè no sabeu qui són.

SEGONA TRUITA DE RIU

Sí. Són homes petits.

TERCERA TRUITA DE RIU

El més alt fa poc més d'un metre.

QUARTA TRUITA DE RIU

Jo em pensava que no eren homes.

PRIMERA TRUITA DE RIU

I què et pensaves que eren?

QUARTA TRUITA DE RIU

No ho sé.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Abans n'hi havia per tota la serralada. Vivien a prop dels pobles. No pujaven tan amunt. Els que havien de patir eren els peixos de més avall. Nosaltres estàvem tranquils.

SEGONA TRUITA DE RIU

No els deixaven entrar a les cases. S'havien de construir cabanes als afores dels pobles.

TERCERA TRUITA DE RIU

Vivien amagats en cabanes, en ruïnes.

SEGONA TRUITA DE RIU

Si en naixia un de petit ningú sabia qui era el pare.

TERCERA TRUITA DE RIU

I amb prou feines la mare.

PRIMERA TRUITA DE RIU

S'organitzaven en una tribu.

SEGONA TRUITA DE RIU

Eren petits i lletjos.

PRIMERA TRUITA DE RIU

I tenien un goll al coll

SEGONA TRUITA DE RIU

Com un tumor.

TERCERA TRUITA DE RIU

Com un tumor enorme.

SEGONA TRUITA DE RIU

Com si fos una papada gegant i vermella.

PRIMERA TRUITA DE RIU

I no els deixaven entrar als pobles però els deixaven treballar.

SEGONA TRUITA DE RIU

Feien de pastors.

TERCERA TRUITA DE RIU

Conreaven.

SEGONA TRUITA DE RIU

Inventaven licors.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Fins i tot els deixaven cuidar els nens dels pobles.

SEGONA TRUITA DE RIU

Ara se'ns mengen a nosaltres.

TERCERA TRUITA DE RIU

Però abans no en menjaven, de peixos.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Només menjaven patates i blat i patates i de vegades una mica de carn.

TERCERA TRUITA DE RIU

Però, sobretot, patates.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Els deien els golluts.

SEGONA TRUITA DE RIU

Saben moltes coses els golluts.

TERCERA TRUITA DE RIU

Saben llegendes i contes i coses del bosc.

SEGONA TRUITA DE RIU

I ens saben distingir a nosaltres d'altres peixos que no es mengen.

PRIMERA TRUITA DE RIU

I això, de vegades, a la gent del poble els anava bé.

TERCERA TRUITA DE RIU

I se'ls enduien a caçar o a buscar bolets o plantes medicinals.

SEGONA TRUITA DE RIU

I ells deien:

TERCERA TRUITA DE RIU

Aquest sí, aquest no.

PRIMERA TRUITA DE RIU

I potser els regalaven un tall de carn.

TERCERA TRUITA DE RIU

Alguna cosa del porc que al poble no fes massa falta.

PRIMERA TRUITA DE RIU

I això va durar fins que als pobles hi van començar a construir unes cases grans.

SEGONA TRUITA DE RIU

Van estancar el curs del riu al costat del poble i escalfaven basses d'aigua i la gent venia de tot arreu a banyar-s'hi.

TERCERA TRUITA DE RIU

I la gent que pagava per banyar-s'hi no volia veure nans deformats prop de les seves banyeres.

PRIMERA TRUITA DE RIU

I els golluts van haver de marxar.

SEGONA TRUITA DE RIU

Molts van desaparèixer.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Anys després se n'han trobat fosses comunes.

TERCERA TRUITA DE RIU

Restes calcinades.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Alguns van aconseguir fugir.

SEGONA TRUITA DE RIU

Com aquests que viuen aquí, a la vall, sota el cim de la muntanya.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Els que van venir a viure aquí ja són tots morts.

SEGONA TRUITA DE RIU

Aquests són els nets i els besnets.

PRIMERA TRUITA DE RIU

No saben ni qui són.

SEGONA TRUITA DE RIU

No en saben res, del món.

TERCERA TRUITA DE RIU

Només recorden els contes i les llegendes.

SEGONA TRUITA DE RIU

I amb això i l'aigua i els fruits i nosaltres ja en fan prou.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Estan sols, aquí.

SEGONA TRUITA DE RIU

Estan sols i ningú els diu res.

TERCERA TRUITA DE RIU

Perquè ningú no sap que hi són.

SEGONA TRUITA DE RIU

Ningú sap que existeixen.

TERCERA TRUITA DE RIU

Només ho saben la cova i el riu

PRIMERA TRUITA DE RIU

I nosaltres.

TERCERA TRUITA DE RIU

I nosaltres.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Quan hem arribat a la gorga i els hem vist ens hem aturat.

SEGONA TRUITA DE RIU

Perquè després del que va passar la setmana passada no volem córrer riscos.

TERCERA TRUITA DE RIU

Hem d'anar amb compte.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Així que hem girat cua.

SEGONA TRUITA DE RIU

Cap amunt, cap amunt.

PRIMERA TRUITA DE RIU

Riu amunt cap al llac petit, vora la cabana abandonada.

TERCERA TRUITA DE RIU

Els hem deixat enrere, als golluts. No crec ni que ens hagin vist.

SEGONA TRUITA DE RIU

Suposo que seguien allà quan ha passat tot.

PRIMERA TRUITA DE RIU

No crec que s'hagin adonat de res.

6.

Segon cant de la vall

Hi haurà el foc
i hi haurà les pedres.

Hi haurà un bosc
i els arbres, les guilles, les arrels.

Hi haurà un riu que es desborda
i els peixos amb dents
i els nenúfars amb dents.

Hi haurà una ràbia
que no neix ara
que va néixer
amb els anys i els temps i les passes.

7.

Lutra lutra

PRIMERA LLÚDRIGA

Avui els homes n'han portat una com nosaltres.

SEGONA LLÚDRIGA

Avui els homes han pujat, carregats amb la gàbia gran i han dit:

MARCEL

Ja falta menys.

PRIMERA LLÚDRIGA

La van trobar a la carretera, prop d'uns aiguamolls, a la plana.

SEGONA LLÚDRIGA

La van trobar i un home va dir:

PRIMER HOME

Està ferida.

PRIMERA LLÚDRIGA

La van trobar i l'altre home va dir:

SEGON HOME

L'han atropellada.

SEGONA LLÚDRIGA

La van trobar i els dos homes van parlar entre ells de coses molt evidents:

SEGON HOME

Està ferida, l'han atropellada.

PRIMER HOME

Deu haver sigut un cotxe.

SEGON HOME

Sí.

PRIMER HOME

Només la deu haver fregat perquè sinó/

SEGON HOME

Sí.

PRIMER HOME

Estaria destrossada, pobreta.

SEGON HOME

Sí.

SEGONA LLÚDRIGA

Els homes estaven contents perquè podien fer una cosa bona.

PRIMERA LLÚDRIGA

Però els homes no sabien què era.

PRIMER HOME

Deu ser un castor.

PRIMERA LLÚDRIGA

Els homes no saben qui som.

SEGON HOME

Què dius?

PRIMERA LLÚDRIGA

Els homes no ens han vist gaire.

PRIMER HOME

Que sí, que és un castor.

SEGON HOME

Jo crec que no hi ha castors aquí.

PRIMER HOME

I què vols que sigui.

SEGON HOME

No ho sé, un hurón.

PRIMER HOME

Va, home, va. És massa gran.

SEGONA LLÚDRIGA

Els homes la van agafar i la van portar a uns altres homes.

ANTONI

És una llúdriga.

PRIMERA LLÚDRIGA

Va dir un d'aquests altres homes.

PRIMER HOME

Què és una llúdriga?

PRIMERA LLÚDRIGA

Van respondre els altres.

SEGONA LLÚDRIGA

No van esperar la resposta.

PRIMERA LLÚDRIGA

Van marxar perquè es feia tard i havien d'anar a sopar.

SEGONA LLÚDRIGA

Tenien taula a la braseria.

PRIMER HOME

Però no és una braseria qualsevol, eh.

SEGON HOME

Ah, no?

PRIMER HOME

No, no, aquests jo els conec. Hi venim sovint amb la dona, aquí. Aquí em coneixen. Aquí no donen gat per llebre.

PRIMERA LLÚDRIGA

Els altres homes es van quedar la llúdriga ferida per cuidar-la, perquè ells en saben, perquè ells es dediquen a això.

SEGONA LLÚDRIGA

I ells en saben i diuen:

ANTONI

Li hem de donar un medicament.

SEGONA LLÚDRIGA

I el que encara en sap més diu:

MARCEL

Aquesta nit l'hem de tenir immobilitzada.

ANTONI

Per què?

MARCEL

Per si té alguna cosa trencada.

ANTONI

Ah.

MARCEL

Demà li farem radiografies.

ANTONI

Val.

PRIMERA LLÚDRIGA

I els homes es preocupen, es preocupen de veritat.

SEGONA LLÚDRIGA

Hi ha homes que es preocupen.

PRIMERA LLÚDRIGA

Tot i que només a estones.

SEGONA LLÚDRIGA

Tot i que només a estones.

PRIMERA LLÚDRIGA

Els dos homes que curen animals salvatges quan es fa de nit se'n tornen a casa.

SEGONA LLÚDRIGA

I un li diu a la seva dona:

MARCEL

Avui ha arribat una llúdriga.

PRIMERA LLÚDRIGA

I ella li pregunta:

MONTSE

I com està?

MARCEL

Crec que malament.

MONTSE

Si?

MARCEL

Crec que es morirà.

MONTSE

Quina pena.

MARCEL

Sí. Crec que demà ens la trobarem morta.

MONTSE

A mi m'agraden les llúdrigues. Si sobreviu la vindré a veure.

MARCEL

Ja saps que no es pot.

MONTSE

Però a mi m'agrada venir.

MARCEL

Però no es pot entrar, està prohibit.

MONTSE

Ai, Marcel.

MARCEL

Ho sento.

MONTSE

No em pots ni deixar entrar a veure-la?

MARCEL

Potser sí.

MONTSE

Ai, com t'has tornat, eh.

MARCEL

Què vols dir?

MONTSE

Que abans et colaves a les granges per salvar els conills.

PRIMERA LLÚDRIGA

I l'home no contesta perquè sap que té raó.

MONTSE

Ai, Marcel, t'has fet gran, eh.

MARCEL

Va, demà vine al matí si vols.

MONTSE

I si s'ha mort?

MARCEL

No ho sé si s'haurà mort.

MONTSE

Si està viva em truques.

MARCEL

D'acord.

MONTSE

Encara que hi hagi l'Antoni.

MARCEL

D'acord.

MONTSE

No dirà res a ningú, l'Antoni.

MARCEL

Vale.

SEGONA LLÚDRIGA

L'altre home arriba a casa, però a casa és ell sol.

PRIMERA LLÚDRIGA

I es serveix una copa de vi que li va quedar del dia abans. I seu al sofà i pensa:

ANTONI

Ojalá es mori la puta llúdriga dels collons.

SEGONA LLÚDRIGA

I després pensa que no vol que es mori la llúdriga.

PRIMERA LLÚDRIGA

I s'espanta perquè no sap perquè ha volgut que es mori la llúdriga.

SEGONA LLÚDRIGA

De vegades li passen aquestes coses.

PRIMERA LLÚDRIGA

De vegades pensa que es comprarà una escopeta i dispararà a tothom des de la finestra fins que algú el mati a ell.

SEGONA LLÚDRIGA

I després li entra el pànic perquè ell no és així.

ANTONI

Jo no soc així.

PRIMERA LLÚDRIGA

Diu en veu baixa al sofà mentre escura la copa.

SEGONA LLÚDRIGA

I s'acaba adormint al sofà.

Petit temps.

L'endemà els dos homes van tornar a la feina i la llúdriga era viva.

PRIMERA LLÚDRIGA

De fet estava bastant bé.

MARCEL

Està bastant bé.

SEGONA LLÚDRIGA

Va dir el que en sabia més.

ANTONI

Sí.

SEGONA LLÚDRIGA

Va dir l'altre.

PRIMERA LLÚDRIGA

La van cuidar durant un parell de setmanes, per assegurar-se que tot estava bé.

SEGONA LLÚDRIGA

Primer a la gàbia petita.

PRIMERA LLÚDRIGA

Després a la mitjana i després a la gran.

SEGONA LLÚDRIGA

Fins que l'home que en sap més va dir:

MARCEL

La setmana que ve ja estarà.

ANTONI

Que bé.

MARCEL

Sí.

ANTONI

On l'alliberarem? Als aiguamolls, no?

MARCEL

No.

ANTONI

Però no és on la van trobar?

MARCEL

Sí.

ANTONI

Llavors?

MARCEL

La podem dur a la muntanya.

ANTONI

Per què?

MARCEL

No tens ganes d'anar a la muntanya?

ANTONI

Sí.

MARCEL

Doncs la podem dur a la muntanya.

ANTONI

Però no és millor per ella que/

MARCEL

Voldràs venir?

ANTONI

Sí, potser sí.

MARCEL

Vindrà la Montse, també.

ANTONI

Ah.

PRIMERA LLÚDRIGA

I avui els dos homes i una dona han pujat pel principi de la vall, seguint el riu, amb la gàbia.

SEGONA LLÚDRIGA

I n'hi ha un que ha pensat:

MARCEL

Que bé que l'hem salvada.

SEGONA LLÚDRIGA

I una altra que ha pensat:

MONTSE

Potser avui quan tornem serà un bon moment per dir-li que me'n vaig.

SEGONA LLÚDRIGA

I un altre que ha pensat:

ANTONI

Ojalá que us moriu tots.

PRIMERA LLÚDRIGA

I la llúdriga era dins la gàbia i pensava:

TERCERA LLÚDRIGA

Quin és aquest lloc?

PRIMERA LLÚDRIGA

I llavors ha sigut quan els hem vist des de l'altra banda del riu.

SEGONA LLÚDRIGA

Han deixat la gàbia a terra, davant de l'aigua i un ha tret la càmera de fotos.

PRIMERA LLÚDRIGA

L'altre s'ha esperat que el de la càmera estigués preparat i ha obert la porta de la gàbia.

SEGONA LLÚDRIGA

La llúdriga no s'ho ha pensat dues vegades.

PRIMERA LLÚDRIGA

Ha sigut ràpid. Els homes fins i tot s'han decebut una mica.

SEGONA LLÚDRIGA

Potser esperaven un gest d'agraïment, que girés per un moment el cap.

PRIMERA LLÚDRIGA

La llúdriga s'ha llançat ràpidament al riu i ha desaparegut del seu camp de visió.

SEGONA LLÚDRIGA

De seguida han recollit la gàbia i han marxat tots tres per on han vingut.

PRIMERA LLÚDRIGA

En silenci.

SEGONA LLÚDRIGA

No s'han dit res

PRIMERA LLÚDRIGA

Ni tan sols feien cara de contents.

SEGONA LLÚDRIGA

Nosaltres ens hem esperat que gressin el camí.

PRIMERA LLÚDRIGA

I quan ja feia una mica que no es veien l'hem anada a buscar.

SEGONA LLÚDRIGA

I li hem dit:

PRIMERA LLÚDRIGA

Hola!

SEGONA LLÚDRIGA

I li hem dit:

PRIMERA LLÚDRIGA

Nosaltres vivim per aquí.

SEGONA LLÚDRIGA

I li hem dit:

PRIMERA LLÚDRIGA

Si vols et pots quedar amb nosaltres.

SEGONA LLÚDRIGA

Però ella ens ha dit que no.

PRIMERA LLÚDRIGA

Que moltes gràcies, però que no.

SEGONA LLÚDRIGA

Que no, que no.

PRIMERA LLÚDRIGA

I a mi m'hagués agradat que s'hagués quedat perquè de vegades està bé conèixer llúdrigues noves.

SEGONA LLÚDRIGA

Però ha dit que no.

PRIMERA LLÚDRIGA

Ha dit que ella era de riu avall.

SEGONA LLÚDRIGA

I que l'esperaven.

PRIMERA LLÚDRIGA

I nosaltres hem pensat que hi ha molts rius.

SEGONA LLÚDRIGA

I que no tots els rius estan connectats.

PRIMERA LLÚDRIGA

Que de vegades els meandres porten a cascades i salts d'aigua. I que has de fer molta volta per seguir avall.

SEGONA LLÚDRIGA

I que de vegades no es pot.

PRIMERA LLÚDRIGA

Però ella volia baixar perquè l'esperaven riu avall.

SEGONA LLÚDRIGA

Tot i que ni tan sols sabia si era aquest riu o un riu de per aquí.

PRIMERA LLÚDRIGA

Però ella volia baixar perquè l'esperaven riu avall.

SEGONA LLÚDRIGA

Ha insistit molt en això.

PRIMERA LLÚDRIGA

Tot i que no ha dit qui l'esperava.

SEGONA LLÚDRIGA

No ho sé, feia mala cara.

PRIMERA LLÚDRIGA

Així que tornem a ser nosaltres dos, com sempre

SEGONA LLÚDRIGA

A mi m'agrada que siguem tu i jo.

PRIMERA LLÚDRIGA

Sí, en el fons sí.

SEGONA LLÚDRIGA

Tornem cap amunt?

PRIMERA LLÚDRIGA

Sí.

*Albies alba***L'AVET**

Encara ara, després de tants, anys, després de tantes coses, hi ha dies en els que em sento viu. No dic jove, dic viu. Aquí sota, sota meu, hi han passat moltes coses. Hi he vist gent que fugia i gent que s'estimava, hi he vist animals que hi venien a morir i animals que hi morien sense esperar-s'ho. Hi he vist néixer arbres petits que morien per la falta de llum, que morien per culpa de la meva ombra. Però també he servit de refugi a ocells i a animals i plantes i homes que fugien de la calor. I m'agrada pensar que jo soc totes aquestes coses. I que les meves branques i les meves fulles són tot això, tot el que ha passat per aquí sota. Perquè tot això ha sigut el meu aliment, també. Perquè tot això soc jo, també.

JOANA

Ara no, va.

ROSER

/

JOANA

No/ no et sento.

ROSER

/

JOANA

Si no parles més fort no et puc entendre.

ROSER

/

JOANA

Que no et sento, collons, no em facis parar ara.

ROSER

/

JOANA

Ves a la merda.

La Joana s'asseu en una roca, sota l'avet. La Roser es queda de peu davant seu.

ROSER

Ets massa vella per pujar fins a dalt.

JOANA

Què vols dir massa vella?

ROSER

Que no arribaràs a dalt. Que et quedaràs a mitges. Si feines tens a pujar les escales de

casa. Si sempre dius que deixaràs d'agafar l'ascensor, que no pujaràs les escales mecàniques, que/

JOANA

I què?

ROSER

Doncs res, això. Que ets massa vella per canviar.

JOANA

Ho faig per tu, això.

ROSER

No, no ho fas per mi.

JOANA

Ah, no?

ROSER

No, ho fas per tu. Eh, i em sembla bé. És per tu que ho has de fer.

JOANA

No.

ROSER

Sí, ho has de fer per mi, però sobretot per tu. Per estar bé. Per sentir que has fet alguna cosa.

JOANA

Em passa, saps?

ROSER

Sí, ho sé.

JOANA

Em passa que sento que podria haver fet alguna cosa més.

ROSER

No hi havia res a fer i no calia fer res.

JOANA

Ja, però. No ho sé. Hi ha alguna cosa que/

ROSER

M'he mort.

JOANA

Ja.

ROSER

M'he mort, saps?

JOANA

Ja.

ROSER

És fort, eh. No ens ho esperàvem, ni tu ni jo. Però m'he mort i ara som aquí. Bueno, hi ets tu aquí.

JOANA

I tu també.

ROSER

Si, i jo també, però jo soc un pot de cendres.

JOANA

Si.

ROSER

M'he mort. Ja està. No t'ho esperaves. No ens ho esperàvem. Ja està.

JOANA

Què vols dir?

ROSER

Això que et passa, que creus que hi havia coses que podries fer.

JOANA

Què?

ROSER

Que és normal. Que no estem preparats per això.

JOANA

Tinc cinquanta anys.

ROSER

Sí.

JOANA

Tu també.

ROSER

Quaranta-nou.

JOANA

Bueno.

ROSER

Quaranta-nou.

JOANA

Vale.

ROSER

Són els anys amb què em quedaré, no me'n posis més.

JOANA

Quaranta-nou.

ROSER

Quaranta-nou.

JOANA

Amb quaranta-nou anys no t'has de morir. No et pots morir. Hòstia, quaranta-nou anys. Jo no havia vist morir-se a ningú abans. Ho sabies això?

ROSER

No.

JOANA

No s'havia mort ningú. Els avis ja eren morts quan jo vaig néixer. Bueno, un gos, però era molt petita. Tinc cinquanta anys i no s'havia mort ningú fins ara.

ROSER

Ja.

JOANA

I havies de ser tu, hòstia.

Temps.

La Roser s'asseu al costat de la Joana.

JOANA

M'ho vaig creure, saps?

ROSER

El què?

JOANA

L'última nit que vas estar desperta.

ROSER

A l'hospital?

JOANA

Sí, a l'hospital. Estaves al llit, bueno, a la camilla, al llit aquell estret.

ROSER

Sí.

JOANA

I em vas dir:

ROSER

Vine amb mi.

JOANA

Em vas dir:

ROSER

Estira't aquí amb mi.

JOANA

I jo et vaig dir no, dona que no veus que caurem.

ROSER

No caurem, vine.

JOANA

Però/

ROSER

Vine.

JOANA

I em vaig estirar amb tu. Tenia por per si venia la infermera, saps? Per si li havia d'explicar aquella escena tan ridícula. Tu estaves estirada amb tots aquells cables i aquells tubs, que amb prou feines se't veia la cara. I jo estirada al teu costat, de costat, amb mig cul penjant per fora del llit i vestida amb roba de carrer.

ROSER

Vaig riure, te'n recordes?

JOANA

Me'n recordo molt que vas riure. I després vas callar. I vam estar en silenci molta estona. I jo et mirava respirar. I en algun moment m'adormia, perquè estava rebentada i feia dies que no dormia. I em despertava de cop, com un acte reflex per mirar que respiressis.

ROSER

I respirava.

JOANA

Respiraves bé, encara. Però ho havia de comprovar. La meva mare m'explicava que quan jo era un bebè ella entrava de matinada a l'habitació i comprovava que respirés. Sempre havia pensat que era ridícul i que si mai tingués fills jo no ho faria.

ROSER

Ho haguessis fet.

JOANA

Sí.

ROSER

Si haguéssim tingut fills ho haguessis fet, segur.

JOANA

Sí. Segur que sí. I aquella nit ho feia amb tu, també.

ROSER

Sí.

JOANA

Va haver-hi un moment que em vaig quedar adormida força estona i em vaig despertar de cop perquè se m'havia adormit el braç del tot. Em vaig moure molt a poc a poc per

no molestar-te, però tu semblava que dormies, impassible. Massa impassible. Em vaig haver de concentrar molt per comprovar que respiressis.

ROSER

I respirava.

JOANA

Estaves desperta i respiraves molt suaument.

ROSER

Et vas pensar que dormia.

JOANA

Sí.

ROSER

Però estava desperta i respirava.

JOANA

Sí, respiraves suau. Respiraves bonic, I llavors vaig començar a plorar. Era un plor enorme però jo m'esforçava per fer-lo petit, perquè no el notessis. Era un plor de desesperació. Vaig estar ben bé cinc minuts contenint-lo al mínim. Apretant-lo cap a baix. Em queien les llàgrimes, però intentava no fer soroll. Llavors em vas agafar la mà. Suposo que l'esforç que vas fer va ser considerable. Em vas agafar la mà i em vas dir.

ROSER

Tot anirà bé.

JOANA

I llavors vaig plorar molt fort, abraçada a tu i als tubs i a les crostes i a les ulleres i els bonyes del teu cos que llavors ja eren molts. I vaig plorar molta estona i tu somreies i jo no ho entenia, i ara ho entenc, però llavors no ho entenia. I llavors al cap de molta estona vaig tenir la sensació que ja ho havia plorat tot i vaig parar de plorar. I llavors vam estar uns segons en silenci, bueno en silenci tot i que jo respirava fort i tu respiraves flux. I llavors vas tornar a dir:

ROSER

Tot anirà bé.

JOANA

I llavors m'ho vaig creure, saps? Vaig creure que tot aniria bé. Tot i que no sabia exactament què volia dir que les coses anessin bé. Però m'ho vaig creure del tot. I ens vam adormir juntes. I el dia següent em va fer mol mal l'esquena i aquella tarda et van sedar. Te'n recordes d'això?

ROSER

Me'n recordo de tot.

JOANA

De tot?

ROSER

Sí.

JOANA

Jo ho vaig recordant a estones. Avui fa un any i encara recordo coses que havia oblidat. Sobretot coses dels últims dies a casa i de l'hospital. És com una ressaca que no s'acaba mai. Però en canvi em ve molt de gust recordar-ho, tot això.

Temps.

ROSER

Fem una cosa. Quan em llancis des de dalt de la muntanya/

JOANA

No sé si hi arribaré.

ROSER

Segur que sí.

JOANA

Però si soc una vieja.

ROSER

No.

JOANA

Tu m'ho has dit.

ROSER

Jo dic moltes coses.

JOANA

Sí que deies moltes coses, sí que dius moltes coses.

ROSER

Masses coses de vegades.

JOANA

Potser sí.

ROSER

Però ens agradava una mica, no?

JOANA

El què?

ROSER

Això de dir-nos les coses una mica així de vegades.

JOANA

Una mica així?

ROSER

Una mica fortes, una mica tal com venen.

JOANA

A vegades em feia patir una mica això.

ROSER

Si?

JOANA

Em feia por. Em feia por petita.

ROSER

No ho sabia.

JOANA

Pensava que alguna vegada te n'havies adonat.

ROSER

No gaire.

JOANA

Ja m'ho semblava.

ROSER

Em sap greu.

JOANA

No passa res. T'estimo igual.

ROSER

Ja però no és això.

JOANA

Una mica sí que és això.

ROSER

Sí?

JOANA

Sí.

Temps.

ROSER

M'agrada molt "por petita". Crec que només t'ho he sentit a tu.

JOANA

Ho deia l'Aleix. Ho va escriure en una cançó.

ROSER

Quin Aleix?

JOANA

Un Aleix que cantava.

ROSER

Era famós?

JOANA

No, era el meu nòvio.

ROSER

La teva nòvia soc jo.

JOANA

Ara sí, però abans no.

ROSER

No m'havies dit mai res de l'Aleix.

JOANA

Bueno.

ROSER

No vam parlar gaire de la gent d'abans.

JOANA

No feia falta.

ROSER

Potser hagués anat bé.

JOANA

Tot va anar bastant bé, crec.

Temps.

Tu ho creus? Creus que ens va anar bé?

ROSER

Crec que és el millor que m'ha passat mai.

JOANA

Sí. Jo també ho crec.

Temps.

ROSER

T'estimo molt. Ho saps, no?

JOANA

Ho sé. Això ens ho vam dir molt. Estic contenta que ens ho diguéssim tant sovint.

ROSER

Tenia por que ho gastéssim una mica.

JOANA

Tenies por petita?

ROSER

Sí.

JOANA

Un dia et cantaré la cançó de la por petita.

ROSER

No me la vols cantar ara?

JOANA

Ara no. Ara estic cansada. I he d'acabar de pujar.

ROSER

D'acord.

JOANA

Si vens una nit te la canto.

ROSER

La por petita.

JOANA

La por petita.

Temps.

JOANA

Què vols que faci a dalt?

ROSER

On?

JOANA

Al cim.

ROSER

Què vols dir?

JOANA

Abans has dit: quan estiguis a dalt, quan em llancis des del cim...

ROSER

Ah, sí.

Temps.

JOANA

Què?

ROSER

Res. Que pensis. Que pensis en algun moment nostre.

JOANA

Algun en concret?

ROSER

No, no vull que m'ho diguis.

JOANA

D'acord.

ROSER

Algun que sigui només per tu.

JOANA

Vale.

Temps.

JOANA

Tindràs por? Et farà por quan et llenci?

ROSER

No. Estaré bé.

JOANA

Segueix sent el que vols?

ROSER

Sí.

JOANA

Algun dia/ no cal que sigui avui, però algun dia m'agradaria que m'expliquessis per què aquí.

ROSER

D'acord.

Temps. La Joana s'aixeca.

JOANA

Va.

La Joana es posa a caminar per la vall, de nou en direcció cap al cim.

Les roques

BLAI

Sílvia! Sílvia!

PRIMERA ROCA

Ja feia dies que sabíem que un moment o altre havia de passar.

BLAI

Sílvia, en Nil no para!

PRIMERA ROCA

No havia passat res en concret, però ho notàvem.

BLAI

Sílvia digue-li algo, no?

PRIMERA ROCA

Era una sensació que teníem totes. Alguna cosa s'estava movent molt endins, molt al fons.

BLAI

Sílvia és que no para!

SÍLVIA

Va Nil, deixa'l.

NIL

Però si és ell que no tira.

SÍLVIA

Cadascú va al seu ritme, Nil.

NIL

Però és que no arribarem mai.

BLAI

Tu calla, imbècil.

SÍLVIA

Blai tu no l'insultis, tampoc.

SEGONA ROCA

Feia molts anys que cap de nosaltres no l'havia notada aquesta sensació. L'última vegada només la va notar una de nosaltres i quan ens en vam adonar ja queia muntanya avall, enduent-se un grup d'Isards que hi pasturava just a sota.

PRIMERA ROCA

Però aquest cop la sensació era diferent. Ha sigut una sensació més profunda. Com si vingués de molt lluny. Com si vingués ben bé des del centre de la terra.

AINA

Saps què Gerard?

GERARD

Va, Aina, segueix caminant.

AINA

Però és que et vull explicar una cosa.

GERARD

M'ho expliques però no parem, d'acord? Va que som els últims.

SEGONA ROCA

Hi ha dies en què hi ve molta gent, aquí.

TERCERA ROCA

Nosaltres ja hi estem acostumades.

SEGONA ROCA

Però avui, avui ha sigut massa.

TERCERA ROCA

Avui ha vingut molta gent.

SEGONA ROCA

Deien que és un dia assenyalat.

TERCERA ROCA

No ho sé, jo només sé que aquesta és la nit més curta de l'any.

SEGONA ROCA

Potser celebren això.

TERCERA ROCA

No ho crec.

SEGONA ROCA

La qüestió és que avui ha vingut molta gent.

TERCERA ROCA

I nosaltres això ho notem.

SEGONA ROCA

Hi estem acostumades, però quan ve massa gent ho notem.

HELENA

Pau, no xutis les pedres que faràs mal algú.

PAU

Però si no es veu ningú.

HELENA

Però són pedres grans, Pau, encara prendrem mal.

PRIMERA ROCA

No ens hem dit res les unes a les altres.

QUARTA ROCA

No ha fet falta.

PRIMERA ROCA

Quan una cosa així està a punt de passar ho notes de seguida.

QUARTA ROCA

Potser no sabíem exactament com passaria.

PRIMERA ROCA

Però sabíem que era inevitable.

GUILLEM

Va, nois, que ja gairebé hi som. No ho veieu? Si el cim ja es veu des d'aquí. En dos minuts hi serem. Ja ho veureu que quan arribem a dalt podrem descansar i beure aigua i menjar-nos l'entrepà que heu dut de casa. Ja veureu quines vistes.

QUARTA ROCA

Per com estaven anant les coses pensàvem que amb una mica de sort no passaria fins a la nit.

CINQUENA ROCA

Sí, i de nit tot està més tranquil.

QUARTA ROCA

De nit hagués sigut diferent.

CINQUENA ROCA

Sabíem que era inevitable, però com a mínim/

QUARTA ROCA

Però llavors ha passat una cosa que no estava a les nostres mans.

MARIA

Helena, en Pau està xutant pedres una altra vegada.

HELENA

Mira, Santi, digue-li tu alguna cosa perquè si hi vaig jo el cardaré muntanya avall.

SANTI

Pau, pots parar d'una vegada?

PAU

Però/

SANTI

No, però, no, tio. Quantes vegades t'ha avisat l'Helena?

PAU

És que m'avorreixo.

SANTI

Però com et pots avorrir aquí?

PAU

Perquè aneu molt a poc a poc.

SANTI

Va, si ja arribem a dalt.

PAU

Quina merda

SANTI

Que no xutis pedres, Pau, tio, que faràs mal a algú.

PAU

Xuto aquesta última i ja està.

CINQUENA ROCA

Nosaltres no volíem caure.

PRIMERA ROCA

Hem aguantat tot el que hem pogut, perquè sabíem què passaria si quèiem.

TERCERA ROCA

En sabíem les conseqüències.

PRIMERA ROCA

Nosaltres sabem les conseqüències de ser qui som.

SEGONA ROCA

I també sabem quin és el nostre lloc, aquí, a la muntanya.

PRIMERA ROCA

No, nosaltres no caiem perquè ens agradi caure.

QUARTA ROCA

Nosaltres caiem perquè ens toca, perquè és la nostra feina.

PRIMERA ROCA

Perquè cal que caiem.

CINQUENA ROCA

I si en caure provoquem una esllavissada i aquesta esllavissada arrasa la vall sencera/

SEGONA ROCA

Doncs haurà de ser així.

PRIMERA ROCA

No som ningú per negar-nos a caure.

SEGONA ROCA

Haurà de ser així.

QUARTA ROCA

I si en caure matem homes i animals i plantes/

CINQUENA ROCA

Si en caure modifiquem els cursos de l'aigua i els prats i els caus que es fan a terra/

TERCERA ROCA

Si en caure ens ho enduem tot per davant/

SEGONA ROCA

Doncs haurà de ser així.

PRIMERA ROCA

Els animals ho saben, que és així.

TERCERA ROCA

I les plantes i els arbres.

QUARTA ROCA

Els homes no, els homes no ho saben.

CINQUENA ROCA

Els homes ploren.

PRIMERA ROCA

Els homes tenen por.

CINQUENA ROCA

Els homes diuen:

SEGONA ROCA

És injust.

TERCERA ROCA

És injust, diuen els homes.

QUARTA ROCA

I es reuneixen i ploren junts i criden:

SEGONA ROCA

És injust.

PRIMERA ROCA

Però no és una qüestió de justícia.

TERCERA ROCA

És una qüestió d'equilibri.

SEGONA ROCA

D'un fràgil equilibri.

CINQUENA ROCA

I nosaltres no som ningú per trencar-lo, aquest equilibri.

PRIMERA ROCA

Així que hi ha hagut un moment, mentre aguantàvem, mentre intentàvem no caure, que ens n'hem adonat.

SEGONA ROCA

No hi havia res a fer.

TERCERA ROCA

I llavors hi ha hagut uns instants de calma. Uns instants en què tot s'ha recompost.

QUARTA ROCA

Uns instants en què ens hem quedat tranquil·les, respirant tranquil·les, conscients del que estava a punt de passar.

CINQUENA ROCA

Sabiem que amb la caiguda tot canviaria.

PRIMERA ROCA

Sabiem que amb la caiguda unes ens fariem més petites, d'altres més grans.

TERCERA ROCA

D'altres seríem pols i acabariem per desaparèixer en els prats o en el riu.

PRIMERA ROCA

Sabiem que, després de tants anys de ser aquí, de ser aquí dalt, que després de tants anys havia arribat el moment.

TERCERA ROCA

Que ara ens tocava a nosaltres.

QUARTA ROCA

I llavors ha passat.

SEGONA ROCA

Ha començat a poc a poc, com una tremolor.

PRIMERA ROCA

Primer una de nosaltres s'ha començat a esmicolar en trossos molt petits, gairebé en sorreta.

CINQUENA ROCA

I ha començat a caure del cim muntanya avall.

SEGONA ROCA

Els nens que hi havia damunt nostre en aquell moment ni s'hi han fixat.

TERCERA ROCA

La sorra queia cap avall, com marcant el camí que havíem de seguir totes.

QUARTA ROCA

Llavors hem respirat.

TERCERA ROCA

Juntes.

QUARTA ROCA

Un últim cop.

PRIMERA ROCA

Jo he estat l'última en caure. Abans de deixar-me anar he mirat per ultima vegada el cel. Des d'aquí el cel sempre és blau. Ja devia ser migdia perquè els voltors volaven ben amunt, a dalt de tot de les tèrmiques.

10.

Gyps fulvus

PRIMER VOLTOR

Era ben bé el pic del migdia.

SEGON VOLTOR

Volàvem molt amunt, empesos per la calor.

PRIMER VOLTOR

Estàvem volant en cercles sense perdre de vista la clariana gran de la vall.

TERCER VOLTOR

De vegades hi ha menjar allà.

SEGON VOLTOR

Algun animal mort.

TERCER VOLTOR

De vegades els animals es moren de nit i nosaltres ens els podem menjar el dia següent.

PRIMER VOLTOR

Just quan érem al punt més alt de la tèrmica hem començat a sentir el soroll.

QUART VOLTOR

No l'havíem sentit mai, nosaltres, aquest soroll.

SEGON VOLTOR

Era com si vingués de dins la terra.

TERCER VOLTOR

Un soroll profund.

SEGON VOLTOR

Però no es veia res estrany.

PRIMER VOLTOR

La vall era plena d'homes.

SEGON VOLTOR

Molt plena.

PRIMER VOLTOR

Massa plena.

TERCER VOLTOR

El cim també.

PRIMER VOLTOR

Llavors el soroll s'ha fet més fort.

QUART VOLTOR

Però els homes no el sentien.

SEGON VOLTOR

Els nens tampoc.

QUART VOLTOR

Els nens jugaven al cim i no ho han sentit.

PRIMER VOLTOR

I llavors.

TERCER VOLTOR

Llavors.

PRIMER VOLTOR

L'esllavissada.

QUART VOLTOR

Ho hem vist tot perquè en sentir el soroll ens hem girat cap al cim.

SEGON VOLTOR

El cim s'ha/

PRIMER VOLTOR

El cim s'ha esfondrat.

QUART VOLTOR

No ho havíem vist mai això.

PRIMER VOLTOR

En aquell moment hi havia un grup de nens al cim. Un grup de nens amb alguns adults.

TERCER VOLTOR

Han desaparegut de cop.

SEGON VOLTOR

Pof.

TERCER VOLTOR

Ara hi eren i ara no.

QUART VOLTOR

No ho havíem vist mai això.

Mai de la vida.

PRIMER VOLTOR

Les roques s'han anat desprenent i han format una massa espessa que baixava a tota velocitat.

SEGON VOLTOR

Hem sentit els crits d'un grup que s'ha pogut apartar a temps.

QUART VOLTOR

No tots.

SEGON VOLTOR

No tots.

PRIMER VOLTOR

A alguns se'ls ha endut l'esllavissada.

TERCER VOLTOR

D'altres han quedat ferits, mig partits pels cops de les roques.

SEGON VOLTOR

D'altres s'han salvat de miracle.

QUART VOLTOR

Pocs, molt pocs.

PRIMER VOLTOR

Els pocs que s'han apartat no sabien on mirar.

TERCER VOLTOR

Davant seu només hi havia cossos, o trossos de cossos.

SEGON VOLTOR

Bon menjar, hem pensat.

TERCER VOLTOR

Sota seu, més roques caient.

PRIMER VOLTOR

L'esllavissada seguia imparable, més enllà del cim, creuant els prats.

QUART VOLTOR

Als prats hi havia una dona.

SEGON VOLTOR

Estava sola.

TERCER VOLTOR

Ja baixava del cim.

SEGON VOLTOR

Sí, jo l'he vista quan era a dalt. Ha obert un pot i ha llençar unes cendres.

TERCER VOLTOR

Doncs no ha fugit.

PRIMER VOLTOR

Ha vist venir les roques i no ha fugit.

SEGON VOLTOR

No ha cridat, no s'ha espantat.

QUART VOLTOR

Ha tancat els ulls i s'ha deixat endur.

SEGON VOLTOR

Els que sí que han cridat molt han sigut els que hi havia a prop seu.

PRIMER VOLTOR

Eren tres. Sí, tres i un gos.

SEGON VOLTOR

El gos ha fugit corrents muntanya avall quan ha vist el que els venia a sobre.

TERCER VOLTOR

L'home també ho ha intentat però s'ha entrebancat.

QUART VOLTOR

La dona s'ha tirat sobre el nen, com per protegir-lo.

PRIMER VOLTOR

Com si hi hagués alguna cosa a fer.

SEGON VOLTOR

Com si es pogués fer alguna cosa contra les roques.

TERCER VOLTOR

Contra les roques no s'hi pot fer res.

QUART VOLTOR

La gorra del nen ha quedat per fora de les pedres, ho he vist quan la pols s'ha escampat.
Estava plena de sang. I el gos/

SEGON VOLTOR

El gos baixava corrents i en un moment semblava que es podria enfilat a un petit turó i salvar-se.

TERCER VOLTOR

De fet ha arribat a saltar.

PRIMER VOLTOR

Ha arribat a saltar però no ha saltat prou.

SEGON VOLTOR

No era un llop.

TERCER VOLTOR

No era un gos salvatge.

PRIMER VOLTOR

Era un gos dels homes.

SEGON VOLTOR

No salten gaire els gossos dels homes.

TERCER VOLTOR

No corren gaire.

PRIMER VOLTOR

Després l'esllavissada ha caigut cap al riu, cap el meandre antic del riu.

TERCER VOLTOR

Allà on hi viuen els homes baixos, els homes que ningú sap que hi són.

SEGON VOLTOR

Ningú sabrà que eren allà.

QUART VOLTOR

Ningú sabrà que han mort allà.

TERCER VOLTOR

Ningú sabrà que eren els últims que quedaven.

PRIMER VOLTOR

En passar per sobre de les dues famílies que descansaven a prop del riu nou semblava que l'esllavissada perdia força.

SEGON VOLTOR

Però just després d'ensorrar el salt d'aigua on es banyava un grup d'amics que havien pujat a banyar-se amb els nens, ha recobrat l'embranchida.

QUART VOLTOR

No ho havíem vist mai això.

PRIMER VOLTOR

Semblava que no pogués ser.

SEGON VOLTOR

Era com si la muntanya sencera s'ensorrés.

TERCER VOLTOR

No tant com això.

SEGON VOLTOR

Però ho semblava.

PRIMER VOLTOR

I amb tota la força renovada les roques s'han dirigit cap a la clariana petita.

SEGON VOLTOR

Hi havia una tenda amb dos nois a dins que encara dormien.

TERCER VOLTOR

N'hi ha un que ha sentit el soroll i s'ha despertat de cop.

PRIMER VOLTOR

Ha sortit a fora de la tenda i ha vist el gran núvol de pols.

TERCER VOLTOR

I ha cridat:

SEGON VOLTOR

Biel!

TERCER VOLTOR

I ha cridat:

SEGON VOLTOR

Biel!

PRIMER VOLTOR

I l'altre no el sentia.

TERCER VOLTOR

I el que ha sortit de la tenda hi ha tornat a entrar i ha despertat a l'altre cridant:

SEGON VOLTOR

Biel! Biel! Biel!

PRIMER VOLTOR

I l'altre s'ha despertat i els dos han sortit corrents de la tenda.

TERCER VOLTOR

I quan han sigut a fora se n'han adonat.

QUART VOLTOR

S'han adonat que no hi havia res a fer.

SEGON VOLTOR

I n'hi ha un que li ha agafat la mà a l'altre.

QUART VOLTOR

Li ha agafat molt fort.

TERCER VOLTOR

I s'han mirat als ulls.

QUART VOLTOR

I ha semblat que els dos somreien.

SEGON VOLTOR

Somreien o ploraven, no ho sé.

QUART VOLTOR

I llavors, quan tenien les mans ben agafades, amb molta força, el núvol de pols que aixecaven les pedres al caure els ha tapat.

PRIMER VOLTOR

I ja no els hem vist més.

TERCER VOLTOR

I després si que ha semblat que l'esllavissada perdia força.

SEGON VOLTOR

I que les roques seguien caient, però més a poc a poc.

QUART VOLTOR

Més a poc a poc.

TERCER VOLTOR

Més a poc a poc.

PRIMER VOLTOR

Gairebé s'aturaven de caure.

SEGON VOLTOR

Encara hem sentit algun crit més.

TERCER VOLTOR

Sí, el crit d'uns vells que pintaven a la part baixa del bosc.

PRIMER VOLTOR

Els crits d'una dona que ha vist com els dos veterinaris que anaven amb ella quedaven esclafats sota una roca just en arribar al cotxe.

TERCER VOLTOR

Algun crit més que ja no hem pogut identificar.

PRIMER VOLTOR

I després.

SEGON VOLTOR

I després.

QUART VOLTOR

El silenci.

Temps.

Molta estona de silenci.

Temps.

Un silenci que semblava que podia ser etern.

Temps.

No ho havíem vist mai això.

Temps.

PRIMER VOLTOR

La pols ha tardat molta estona a desaparèixer.

TERCER VOLTOR

I de cop hem vist el paisatge sencer.

SEGON VOLTOR

La vall estava completament arrasada.

TERCER VOLTOR

No del tot.

SEGON VOLTOR

Però ho semblava.

PRIMER VOLTOR

Molts arbres havien caigut.

TERCER VOLTOR

Una gran part del riu havia desaparegut sota les pedres.

SEGON VOLTOR

Sí, desaparegut.

TERCER VOLTOR

Sí, desaparegut, aquesta és la paraula.

PRIMER VOLTOR

Moltes de les coses que estàvem acostumats a veure havien desaparegut per sempre.

Temps.

QUART VOLTOR

No ho havíem vist mai això.

Temps.

PRIMER VOLTOR

I algú de nosaltres, mentre sobrevolàvem el desastre, ha dit:

QUART VOLTOR

Quina pena.

PRIMER VOLTOR

Però algú de nosaltres li ha respòs:

SEGON VOLTOR

No noteu/ no noteu aquesta petita sensació de calma?

PRIMER VOLTOR

I algú altre ha dit:

TERCER VOLTOR

Sí, com si es respirés/ com si es respirés diferent.

PRIMER VOLTOR

I algú altre ha afegit:

SEGON VOLTOR

Millor, podríem dir.

TERCER VOLTOR

Sí, millor.

QUART VOLTOR

I llavors ho hem entès.

11.

Tercer cant de la vall

La sents?
És la calma.
Ho sents?
És el vent, que porga.
El vent del nord que no és fred,
que no és càlid.
És la porga.

Ho sents?
És el riu buscant camí.
Són els arbres
fent-se terra
fent-se menja.

Són els cucs que es desperten.

L'home tornarà.
L'home tornarà, això és segur.

L'home tornarà.

Però per cada home que torni,
per cada home que trepitgi,
per cada home que escupi, que plori, que respiri.

Per cada home hi haurà una pedra.

Per cada home hi haurà una esllavissada.

Per cada home hi haurà un equilibri.

Un fràgil equilibri.
Una certa sensació.

De guerra.

Martes foira

PRIMERA FAGINA

Hem tardat ben bé un parell de minuts a sortir.

SEGONA FAGINA

Semblava que no podríem, perquè hi havia unes roques molt grans a sobre nostre.

PRIMERA FAGINA

Però llavors tu els has dit:

SEGONA FAGINA

Eh! Som aquí sota!

PRIMERA FAGINA

I al principi semblava que les roques no ens sentien.

TERCERA FAGINA

De vegades a les roques els costa sentir les coses.

PRIMERA FAGINA

No hi estan acostumades. No parlen gaire. No escolten gaire. No senten gaire.

SEGONA FAGINA

Però sempre hi són.

TERCERA FAGINA

Sí, hi són sempre.

PRIMERA FAGINA

I llavors tu has cridat més fort:

SEGONA FAGINA

Eh! Si us plau! Que som aquí! Que ens hem quedat atrapades!

PRIMERA FAGINA

I llavors una de les roques semblava que remugava.

TERCERA FAGINA

De fet jo m'he pensat que encara esbufegava pel terrabastall.

PRIMERA FAGINA

Sí, ha com remugat i s'ha mogut una mica.

SEGONA FAGINA

No gaire.

TERCERA FAGINA

No, no del tot.

PRIMERA FAGINA

Però prou com per poder treure el cap.

SEGONA FAGINA

Sí, jo he tret el cap.

PRIMERA FAGINA

I ja ens ho deia la mama, que si passa el cap després passa tot el cos.

TERCERA FAGINA

Sí que ho deia, sí.

SEGONA FAGINA

I hem pogut sortir tots tres per la petita obertura que ens han deixat les roques que havien tapat l'entrada del cau.

PRIMERA FAGINA

I el sol, que ha sortit de seguida per veure què passava, el sol ens ha il·luminat.

TERCERA FAGINA

Jo m'he quedat una mica enlluernada.

SEGONA FAGINA

A mi els ulls ja se m'havien acostumat a la foscor, de fet.

PRIMERA FAGINA

El sol feia dies que anava i venia i no s'acabava de quedar.

TERCERA FAGINA

Sí, i quan el sol té aquests dies que ni ve ni acaba de marxar, a nosaltres ens agrada quedar-nos dins el cau, perquè en qualsevol moment poden venir els núvols i els llamps i els trons.

PRIMERA FAGINA

Com ahir.

SEGONA FAGINA

Com ahir a la nit.

TERCERA FAGINA

O com la nit que la mama no va tornar.

PRIMERA FAGINA

Des que la mama no va tornar que no sortim gaire.

TERCERA FAGINA

I d'això ja fa temps.

SEGONA FAGINA

Les mares hi ha vegades que no tornen. Això ja ho sabem.

PRIMERA FAGINA

És una cosa que passa.

TERCERA FAGINA

Elles dues han pujat de seguida al sortint d'una roca per veure com havia quedat tot.

PRIMERA FAGINA

Sí.

TERCERA FAGINA

Jo m'he quedat una mica enrere. Al cap d'una estona s'han girat i m'han dit:

SEGONA FAGINA

Ei.

TERCERA FAGINA

S'han girat i m'han dit:

SEGONA FAGINA

Vine.

TERCERA FAGINA

S'han girat i m'han dit:

SEGONA FAGINA

Puja aquí amb nosaltres.

TERCERA FAGINA

M'han dit:

SEGONA FAGINA

Has de veure això.

TERCERA FAGINA

Has de veure això, m'han dit.

PRIMERA FAGINA

Sí.

TERCERA FAGINA

I llavors he fet el cor fort i m'he enfilat fins on eren les meves germanes.

L'AVET

Jo era uns metres més enllà. Al principi no me les mirava perquè tenia treballs a repassar-me i fer una valoració dels danys. De seguida he vist que no havia sigut gran cosa: algunes rascades a l'escorça, una branca mig partida i, menys de vint fulles arracades de cop. Res a veure amb l'última vegada. Va ser poc després de la guerra, perquè de tant en tant encara venien homes a passar un temps llarg per aquí, amagats a la foscor de la vall. Aquella vegada se'm van partir fins i tot les arrels i em pensava que cauria sencer, arrancat des de les entranyes de la terra. Però el vent no va aparèixer durant setmanes i vaig tenir temps, a poc a poc, d'agafar-me de nou amb força.

Quan he vist que tot anava bé he aixecat la mirada i he vist les tres fagines enfilades a la roca, molt a prop del seu cau, que havia quedat enterrat. La més petita ha sigut l'última a pujar. Les altres dues es pensen que té més por que elles, però jo sé que no és així.

Simplement va més a poc a poc. De vegades, de nit, quan les seves germanes ja dormen, em ve a veure i m'ho explica. Em diu: jo vaig més a poc a poc. I a mi ja em sembla bé. Jo ja fa molts anys que soc aquí, i n'he vist pocs d'animals que van a poc a poc.

M'ha agradat veure les tres germanes sobre la roca. M'ha agradat veure-les juntes, dient-se: I ara què? No les sentia, però sé perfectament que una de les tres ha preguntat: I ara què? No crec que cap de les tres hagi respòs.

SEGONA FAGINA

Ens hem estat quietes molta estona, en silenci.

PRIMERA FAGINA

No sé si cap de les tres ha dit res durant tota aquella estona. Jo no he dit res.

TERCERA FAGINA

Jo tampoc.

SEGONA FAGINA

Jo he preguntat.

PRIMERA FAGINA

Sí, tu has preguntat.

TERCERA FAGINA

Sí, tu has preguntat.

SEGONA FAGINA

I ara què?

PRIMERA FAGINA

Però ningú ha dit res. Ningú sabia què dir.

TERCERA FAGINA

Jo he pensat/

SEGONA FAGINA

Què has pensat?

TERCERA FAGINA

Sí, he pensat, quan he vist l'aveu he pensat.

SEGONA FAGINA

Què has pensat?

TERCERA FAGINA

He pensat que ell potser ho sabia.

Temps.

SEGONA FAGINA

Llavors ho hem vist.

PRIMERA FAGINA

Tu l'has vist primer.

SEGONA FAGINA

Sí, mentre callàvem. Mentre callàvem m'he fixat que hi havia alguna cosa que brillava una mica més enllà, on hi havia hagut la clapa de gespa.

TERCERA FAGINA

La clapa de gespa m'agrada.

SEGONA FAGINA

Ara ja no hi és

PRIMERA FAGINA

No passa res, ja tornarà.

TERCERA FAGINA

Potser aquí no.

SEGONA FAGINA

Sí, potser aquí no, però ja la trobarem.

PRIMERA FAGINA

Ha sigut on hi havia hagut la clapa de gespa. Hi havia alguna cosa que brillava i tu ho has vist.

SEGONA FAGINA

Sí.

PRIMERA FAGINA

Sí.

SEGONA FAGINA

Sí, primer m'he pensat que era un reflex del sol, que ara feia estona que brillava i no s'amagava ni un moment. He baixat corrents per veure què era.

TERCERA FAGINA

No s'ho ha pensat gaire.

SEGONA FAGINA

No m'ho he pensat gaire, no.

TERCERA FAGINA

No.

SEGONA FAGINA

He baixat corrents perquè em pensava que seria una cosa bonica.

TERCERA FAGINA

Ens agraden les coses boniques.

PRIMERA FAGINA

Això els homes no ho saben, però ens agraden les coses boniques.

TERCERA FAGINA

Sí.

SEGONA FAGINA

He pensat que era una cosa bonica i he baixat corrents.

PRIMERA FAGINA

L'hem seguit de pressa.

TERCERA FAGINA

Totes dues.

PRIMERA FAGINA

Sí, totes dues.

SEGONA FAGINA

Mentre m'hi apropava he anat baixant el ritme.

PRIMERA FAGINA

Més a poc a poc.

SEGONA FAGINA

M'he aturat a un metre més o menys.

TERCERA FAGINA

Nosaltres hem arribat fins on era ella i ens hem aturat al seu costat.

PRIMERA FAGINA

Sí que era una cosa bonica.

SEGONA FAGINA

Era un anell.

PRIMERA FAGINA

Era un anell en una mà.

SEGONA FAGINA

En un dit, només es veia el dit.

PRIMERA FAGINA

Ens hem esperat una mica per comprovar que no es mogués res.

TERCERA FAGINA

Un temps prudencial.

PRIMERA FAGINA

La mama sempre ho deia: un temps prudencial.

TERCERA FAGINA

Ens hem estat quietes. Com si fóssim estàtues.

PRIMERA FAGINA

Hem pensat: Una mà. Hem pensat: carn.

SEGONA FAGINA

Hem pensat: ha passat molt poc temps, potser encara els voltors no ho han vist.

PRIMERA FAGINA

Hem pensat: aquests dies costarà trobar menjar, després de tot això.

SEGONA FAGINA

Hem pensat: o ara o mai.

PRIMERA FAGINA

Ens hem acostat a la mà des de tres flancs diferents. Vigilant. Expectants.

SEGONA FAGINA

No sabíem què ens trobaríem sota les roques.

PRIMERA FAGINA

Aquest cop no hem volgut dir res a les roques.

TERCERA FAGINA

No hem volgut molestar.

PRIMERA FAGINA

Les roques no solen estar de bon humor.

SEGONA FAGINA

Ja hem parlat prou amb les roques, avui, hem pensat.

PRIMERA FAGINA

I hem pensat: quan tornem al cau haurem de tornar a parlar amb les roques perquè facin un xic més de lloc a l'entrada.

SEGONA FAGINA

Així que hem decidit que les mouríem nosaltres.

PRIMERA FAGINA

Hem anat traient les pedretes petites.

TERCERA FAGINA

Jo vigilava que no es mogués res. Mirava a banda i banda que no ens veiés ningú.

PRIMERA FAGINA

Ens veien els arbres.

TERCERA FAGINA

Sí.

PRIMERA FAGINA

Ens veien les pedres.

TERCERA FAGINA

Sí.

PRIMERA FAGINA

Ens veia el vent .

TERCERA FAGINA

Sí, però no hi havia voltors, encara.

PRIMERA FAGINA

No, encara no.

TERCERA FAGINA

Ella seguia cavant.

SEGONA FAGINA

Amb molta força, molt ràpid he cavat.

PRIMERA FAGINA

Llavors s'ha aturat.

SEGONA FAGINA

Hem vist el rellotge. I després no res.

PRIMERA FAGINA

Hem pensat: ens podem endur la mà sencera.

TERCERA FAGINA

Hem pensat: ens la podem endur al cau i ningú ens la podrà prendre.

PRIMERA FAGINA

Hem pensat: Una mà és menjar per molts dies.

SEGONA FAGINA

Llavors he excavat per la part dels dits, per acabar de desenterrar-la.

PRIMERA FAGINA

Deu dits.

TERCERA FAGINA

Com?

PRIMERA FAGINA

Deu dits.

TERCERA FAGINA

Com.?

PRIMERA FAGINA

La mà té cinc dits i està agafada a cinc dits més.

SEGONA FAGINA

A una altra mà.

TERCERA FAGINA

Dues mans.

PRIMERA FAGINA

Dues mans peludes.

SEGONA FAGINA

Dues mans escapçades pel canell.

TERCERA FAGINA

Estaven agafades amb tanta força que no les hem pogut separar.

PRIMERA FAGINA

Ho hem intentat, entre les tres.

SEGONA FAGINA

No es pot.

TERCERA FAGINA

No es pot.

PRIMERA FAGINA

Ens ha costat molt dur-les fins al cau.

SEGONA FAGINA

Hem hagut de demanar a les roques que fessin lloc per deixar-nos passar.

TERCERA FAGINA

Ens han mirat malament. Han mirat malament les mans.

PRIMERA FAGINA

Dues mans!

SEGONA FAGINA

Dues mans és menjar per molts dies!

TERCERA FAGINA

Estem contentes, les tres.

PRIMERA FAGINA

No hem de patir gaire.

TERCERA FAGINA

Tot ha anat bé.

PRIMERA FAGINA

Tot anirà bé.

TERCERA FAGINA

Avui aniré a veure l'avet i li explicaré.

SEGONA FAGINA

Tu mateixa.

TERCERA FAGINA

Sí.